

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Збірник матеріалів
VIII Міжнародної науково-практичної конференції,
21 листопада 2014 р.

Харків, 2014
Україна

Таблиця 2 – Оптимістичний і песимістичний сценарії впливу експортно-імпорتنих операцій на функціонування вітчизняного ринку продажу автомобілів*

Роки	ППА, тис. авто	Оптимістичний сценарій			Песимістичний сценарій		
		ВЗПА, тис. авто	ЗЗПА, тис. авто	Вплив ЕІО, %	ВЗПА, тис. авто	ЗЗПА, тис. авто	Вплив ЕІО, %
2004	207	178,8	28,2	13,6	52,9	154,1	74,4
2005	240	198,8	41,2	17,2	117,9	122,1	50,9
2006	312	246,8	65,2	20,9	132,6	179,4	57,5
2007	478	329,0	149	31,2	172,3	305,7	64,0
2008	573	348,3	224,7	39,2	229,1	343,9	60,0
2009	705	50,3	489,7	69,5	50,3	489,7	69,5
2010	172	48,1	88,5	51,5	48,1	88,5	51,5
2011	196	64,8	131,2	66,9	31,1	164,9	84,1
2012	118	49,4	68,6	58,1	0,0	172,3	100,0
2013	77	27,4	49,6	64,4	0,0	189,1	100,0

де ППА – приріст парку автомобілів, ВЗПА – внутрішнє задоволення попиту на автомобілі (задоволення попиту на автомобілі з внутрішніх джерел), ЗЗПА – зовнішнє задоволення попиту на автомобілі (задоволення попиту на автомобілі з зовнішніх джерел). ЕІО – експортно-імпорتنі операції.

* Складено автором.

Як бачимо з вищезазначеного, на даний момент вплив експортно-імпорتنих операцій на функціонування ринку продажу автомобілів в Україні є значним і, таким чином, потребує подальшого дослідження.

Література

1. Офіційний сайт Укравтопрому [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrautoprom.com.ua>. – Заголовок з екрану.

ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ: ЗМІСТ КАТЕГОРІЙ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Пушкар Т.А., к.е.н., доцент

Охріменко В.В.

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

Інтеграція України і вітчизняних підприємств у світову економіку потребує постійної уваги та збалансованого вирішення проблем розвитку зовнішньоекономічного потенціалу країни і, зокрема, його складової – експортного потенціалу регіонів.

Дослідженню різних теоретичних і практичних аспектів експортного потенціалу регіонів присвячені праці багатьох зарубіжних і вітчизняних учених – М. Портера, П. Самуельсона, М.С. Сейфуллаєвої, О.В. Волкова, Д.Г. Лук'яненка, В.П. Михайловського, Т.В. Скорнякової, М.М. Якубовського та ін.

В той же час, недостатньо дослідженими й дискусійними залишаються окремі питання, зокрема питання змісту категорії «експортний потенціал регіону» (ЕПР), методології його оцінки та дослідження, взаємозв'язку з економічним потенціалом регіону тощо.

У даній роботі ЕПР розглядається як економічна категорія, тобто з точки зору його ролі в процесі виробництва та у взаємовідносинах між суб'єктами економічної системи. Метою дослідження є розвиток методології вивчення ЕПР. Інструментарієм вирішення поставленого завдання обрано методологію системного аналізу, головною особливістю якої є застосування системного підходу до дослідження будь-якої системи, у нашому випадку – до дослідження системи ЕПР.

Як відомо, під системою в системному аналізі розуміють певну множину складових частин (підсистем та елементів), об'єднаних визначеними зв'язками і виконуючих певну функцію. потреба в якій існує в середовищі, що оточує систему. В якості системи можна розглядати матеріальні чи абстрактні об'єкти, явища, процеси матеріального чи уявного світу. Досліджуючи категорію ЕПР як систему потрібно враховувати принципи системного аналізу – багатоплановості, багатомірності, ієрархічності, різнопорядковості властивостей, динамічності тощо.

Принцип багатоплановості передбачає розгляд системи за декількома підходами:

- як якісну одиницю, що має свої особливості (експортний потенціал конкретного регіону з властивими йому особливостями);
- як частину макросистеми, закономірностям якої вона відчиняється (ЕПР як система є підсистемою макросистеми «експортний потенціал країни»; ЕПР також є підсистемою макросистеми «економічний потенціал регіону» та макросистеми «економічний потенціал країни»);
- у плані зовнішніх взаємодій тощо.

Принцип ієрархічності полягає в тім, що дослідження систем проводиться на підставі подання ієрархічності їхньої структури. Ієрархічну структуру мають не тільки моделі складу системи (система, підсистема, елемент), а також властивості якості цих систем, критерії, що застосовуються для їхньої оцінки.

Аналіз публікацій з дослідження ЕПР показує, що основною ознакою застосування системного підходу на сьогодні є розгляд ЕПР як характеристики системи, що визначається на підставі вивчення динаміки стану системи, її елементів і зв'язків між ними за певний період часу. Система у більшості дослідників – це певний регіон, а ЕПР – одна з характеристик цього регіону. Розгляд економічної категорії ЕПР як системи дає змогу скласти її формальну модель, на підставі якої отримати змістовні моделі для конкретних регіонів.

За результатами дослідження автори пропонують визначення категорії ЕПР у рамках розгляду наступної моделі: система «Регіон» складається із двох підсистем «Соціально-економічний потенціал регіону» (СЕПР) та «Система регіонального управління» (СРУ). Головною функцією підсистеми СРУ є забезпечення ефективного функціонування підсистеми СЕПР, що рівнозначно ефективному функціонуванню самої системи «Регіон». Система ЕПР є складовою (підсистемою) системи СЕПР.

З урахуванням зазначеного, пропонується наступне визначення категорії «експортний потенціал регіону» як системи соціально-економічних показників, їхніх взаємозв'язків та зв'язків з показниками соціально-економічного потенціалу регіону, яка забезпечує визначення шляхів розвитку регіону.

У термінах системного аналізу: ЕПР – досліджувана система, СЕПР – макросистема відносно системи ЕПР, яка суттєво впливає на ефективність функціонування системи ЕПР. Зазначене вимагає дослідження зв'язків складових системи ЕПР з складовими макросистеми СЕПР.

Методологію дослідження у стислому викладі можна надати наступним чином. Аналіз структури системи за рівнями (система → підсистема першого рівня → підсистема другого рівня →...→ елемент). Аналіз зв'язків складових системи з обов'язковим врахуванням на першому рівні зв'язків із складовими макросистеми. Глибина поділу системи на підсистеми (кількість структурних рівнів підсистем) визначається метою конкретного дослідження.

Систему ЕПР можна, наприклад, розглядати у наступній послідовності. Перший рівень: складові системи – соціально-економічні показники, (підсистеми), зв'язки між складовими, зв'язки із складовими макросистеми (СЕПР), ранжирування зв'язків за силою. Другий рівень: складові кожного соціально-економічного показника та зв'язки між ними. Наприклад ресурси економічного, соціального чи природного характеру, наявність яких впливає на значення конкретного соціально-економічного показника. Третій рівень – складові підсистем «ресурси», наприклад ресурси природного характеру – ліси, водоймища, корисні копалини тощо.

Таким чином, розглянута методологія дає змогу складати формальні моделі для різних напрямів дослідження ЕПР, отримувати його змістовні моделі конкретних регіонів, на підставі яких розробляти стратегії регіонального розвитку.

ФОРМИРОВАНИЕ СИСТЕМЫ ФАКТОРОВ ВЛИЯНИЯ НА ЭФФЕКТИВНОСТЬ ЭКСПОРТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Болдовская Е.П., к.э.н., доцент

Мен В. (Китай)

Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет

Для обеспечения принятия рациональных управленческих решений и оптимизации структуры внешней торговли при проведении конкретных экспортных операций субъектам внешнеэкономической деятельности (ВЭД) приходится сталкиваться с необходимостью объективной оценки их эффективности. Вместе с тем, для предприятия, прежде всего, важна не просто оценка